

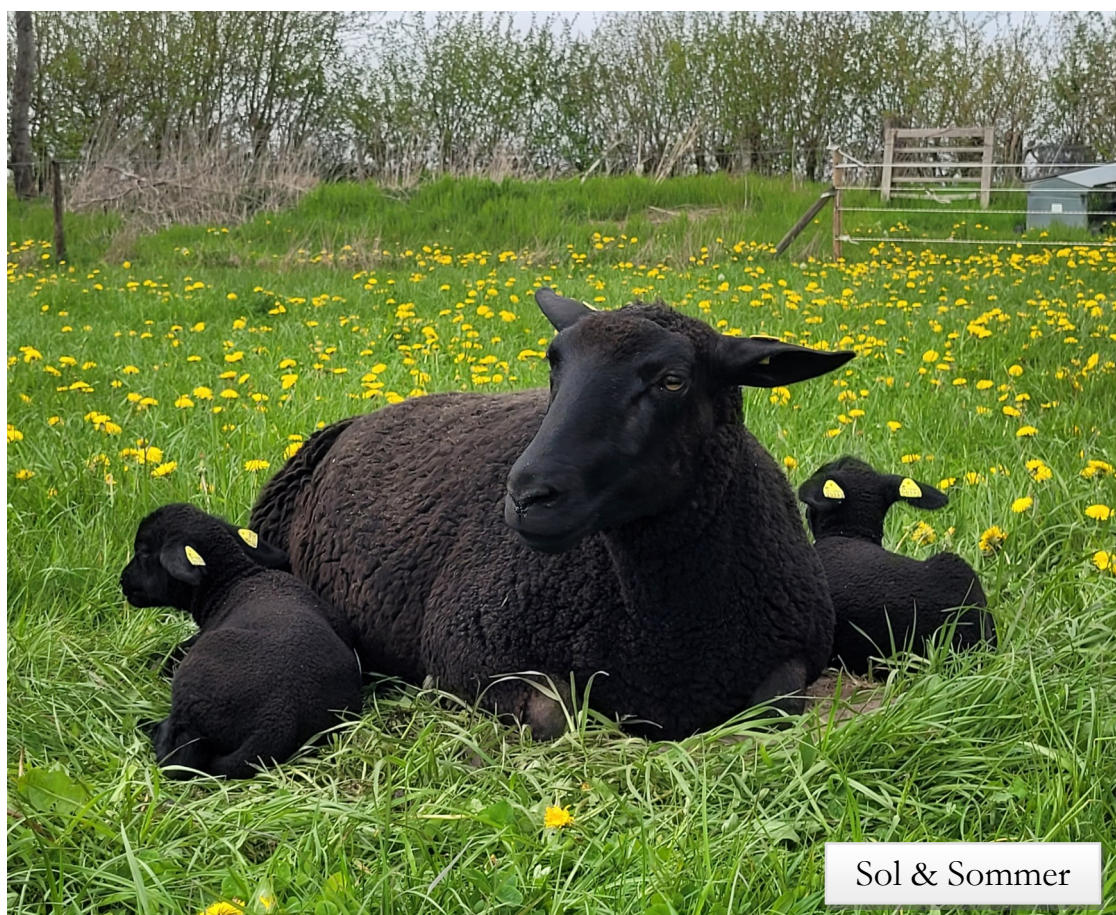


Sånenyt nr. 2 2022



I dette nummer

Årsmøde om kåring.....	3
Invitation til Generalforsamling	5
Dataudtræk Seges.....	6
Årsregnskab og budget	7
Kommentarer til årsregnskab og budget.....	8
En Islændings rejse i Såneland!.....	10
Kintraks	13
Bondegaards Bom.....	14
Bestyrelsen kontaktinfo.....	16



Sol & Sommer

Årsmøde om kåring

Af Anette Fjordvang

Vi har i bestyrelsen valgt emnet kåring til vores årsmøde i forbindelse med generalforsamlingen. Så vi vil gerne invitere alle medlemmer af Såneforeningen til Nordfyn, hvor vi sammen med fåredommerne Henning Nielsen og Henning Pedersen vil se på en flok såner og snakke om kåring, optimum og racestandard. Det kommer til at foregå hjemme hos

Anette og Dan Fjordvang

Hasmarkmosen 34

5450 Otterup

lørdag den 1/10-2022 kl 10.30.

Foreningen vil være vært med kaffe og te. Efter kåring og snak vil der blive serveret frokost kl 13 og derefter fortsætter vi med generalforsamling kl 14. Af hensyn til frokost bedes man tilmelde sig til

anettefjordvang@gmail.com

senest den 25/9-2022.

Formålet med kåring er at få en uvildig vurdering af det enkelte får i forhold til racestandarden.

Kåringsdommere bruger det samme kåringskema til alle fåreracer, men de forskellige racer bestemmer selv, hvordan de mener, at forpart, ryg, kryds, køller, lemmer og type skal se ud på

deres race vurderet på en skala fra 1-7. Derudover måles højde og længde og huldet vurderes på en skala fra 1-5. Raceforeningerne bestemmer selv, hvor mange procent de enkelte delmål skal tælle. Så til selve kåringen vurderer og måler dommerne det enkelte får og skriver resultatet ind i kåringskemaet. Resultaterne bliver sammenlignet med racens optimum og omregnet til eksteriørtal ved hjælp af de procentsatser, som der er sat for hvert delmål. Ved sånerne er vægtningen for ryg, kryds, køller, lemmer og type 25, 25, 25, 10 og 15. Eksteriørtallet kan maksimum være 25 og det gælder selvfølgelig om, at komme så tæt på 25 som muligt, da det betyder, at fåret er så tæt på perfekt/racestandarden som muligt.

I 2017 havde vi også inviteret Henning og Henning på besøg i forbindelse med generalforsamlingen og fik nogle sånefår målt, vurderet og sat i skema. Derefter ændrede vi lidt på de mål, der tidligere var for sånerne, så de nu ser ud som de gule overstregninger på skemaet, som kan ses på næste side.

Siden er der blevet kåret 41 sånefår i henholdsvis 2018 og 2022.

Der er mange flere oplysninger om kåring på Landbrugsinfo.dk/Avl og registrering for får og geder, hvor man også kan se kåringsresultaterne på de så-

ner, der blev kåret i 2018 og i 2022, samt se oversigter over de forskellige fåreracers resultater år for år fx ”Årlige fremgang i indeksenheder” og ”Avlsmæssige udvikling i indeks”.

Beskrivelse af lineær kåring af får og kåringsskema kan findes her:

<https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/6/2/d/lineaerkaaring.pdf>

		2005						
Identifikation								
Ejer CHR/bes.nr.*		CKR-dyrnr.: -						
Mål	Højde	Længde					Huld	
Kåring	Dommer						Dato	
Egenskab	Kåringsskala							
		1	2	3	4	5	6	7
Forpart								
Bredde	smal							
Forstilling	snæver							
Ryg								
Bredde	smal							
Overlinie	vigende							
Kryds								
Bredde	smalt							
Form, siden	hældende							
Længde, side	kort							
Form, ovenfra	tilspidset							
Køller								
Bredde, bag	flade							
Bredde, side	smalle							
Dybde	korte							
Lemmer								
Skridtlængde	kort							
Hasebøjning	ret							
Koder	bløde							
Type								
Harmoni	uharmoni.							
Hoved	smalt							
Tandstilling	underbid							
Uld	finfibret							
Uld, hoved	ingen							
Afvigelser (Noteret med antal)								
Ryg		Høj kam	Type		Lys mule			
		Ujævn ryg			Sorte pletter			
		Indsnævret gjord			Rød uld			
Kryds		Fedtpude			Halshud			
					Lys farve			
Lemmer		Skæve klove			Mørk farve			
		Fine lemmer						

Invitation til Generalforsamling

**Generalforsamlingen afholdes lørdag
den 1/10-2022 kl 14 hos**

Anette og Dan Fjordvang

Hasmarkmosen 34

5450 Otterup

Dagsorden ifølge vedtægterne:

a) Valg af dirigent

b) Formandens beretning

c) Regnskab (se andetsteds i bladet)

d) Behandling af indkomne forslag

1. Fra avlsudvalget forslag om vedtægtsændring.

Følgende nuværende ordlyd: ”§5a Foreningens avlsudvalg refererer til bestyrelsen. Avlsudvalget vejleder foreningens medlemmer om avl og valg af avlsdyr. Avlsudvalget besøger medlemmernes besætninger og bedømmer besætningerne eller udvalgte dyr. Omkostningerne ved avlsudvalgets arbejde afholdes af foreningen.”

Ændres til: ”§5a Foreningens avlsudvalg refererer til bestyrelsen. Avlsudvalgets består af 3 medlemmer, hvoraf de 2 vælges på generalforsamlingen og 1 udpeges af bestyrelsen. Alle medlemmer vælges for 1 år af gangen. Er der ikke interesserede

kandidater, nedlægges avlsudvalget i det pågældende år. Avlsudvalget arbejder med at udstikke retningslinjer for avlen med sånefår.”

Hvis forslaget vedtages, medfølger automatisk ændring af §4k) til "Valg af to medlemmer af avlsudvalget for et år".

2. Fra næstformanden, at foreningen yder økonomisk tilskud til medlemmer i forbindelse med kåring af såner.
3. Fra næstformanden, at kommende avlsudvalg arbejder på at taste alle enkeltdyrsregistrerede såner med M3 ind i Kintraks og gøre en kopi af programmet tilgængeligt for alle medlemmer af Såneforeningen.

e) Budget, herunder kontingent for kommende regnskabsår

Budget kan ses andetsteds i bladet.

Bestyrelsen foreslår uændret kontingent for enkelt og dobbeltmedlemsskab af foreningen.

Ændret procedure ved M3 blodprøvetagning gør, at udgiften til omtest ikke er nødvendigt at medtage i budgettet.

f) Valg af formand på lige år

Mette Marie Lungholt vil gerne stille sit mandat til rådighed.

g) Valg af to bestyrelsesmedlemmer

På valg er: Allan Christensen, som modtager genvalg og Hans Klindt, som stiller sit mandat til rådighed.

h) Valg af suppleant til bestyrelsen

På valg er: Gitte Lisby, som gerne modtager valg til bestyrelsen, hvorefter der mangler en suppleant.

i) Valg af revisor

På valg er Anders Pettersson, der modtager genvalg.

j) Valg af revisorsuppleant

På valg er Hanne Schjellerup, der modtager genvalg.

k) Valg af medlem til avlsudvalget for 2 år

Anette Fjordvang er interesseret.

l) Fastlæggelse af tid og sted for næste års generalforsamling

Bestyrelsen foreslår d. 7/10 2023, og at den ny bestyrelse vælger stedet.

m) Eventuelt

Dataudtræk Seges

Af Mette Marie Lungholt

På sidste års generalforsamling var der opbakning til, at bestyrelsen købte et komplet dataudtræk fra Seges for at sikre alle de gamle historiske data vedrørende sånefårene. Det har dog imidlertid vist sig at være væsentligt mere vanskeligt end først antaget.

Seges påberåber sig GDPR og vil ikke udlevere data, medmindre vi har skriftligt samtykke fra alle ejerne. Dette gælder også afdøde ejere, i de tilfælde er det så arvingerne, der skal give tilladel-

se. Altså en ganske uoverskuelig opgave synes jeg.

For en del år siden, før GDPR, blev der lavet et komplet data-udtræk med samtlige fåredata for alle racer i Danmark. Jeg har prøvet at lokalisere, om der stadig findes en kopi af dette udtræk, men det er desværre endnu ikke lykket.

Så lige pt. er vi rendt panden mod en mur, og jeg ved ikke, hvordan vi kommer videre.

Årsregnskab og budget

af Allan Christensen

SÅNE FÅR, DANMARK

Regnskab 2021/22 - Budget 2023/24

Resultatopgørelse:	R 2020/21	R 2021/22	B 2021/22	B 2023/24
Indtægter:				
Kontingent 2021/22 (44 enkelt, 12 dobbelt) (Hertil kommer 17 nye medlemmer)	17.100	18.600	20.000	20.000
Renter	4	4		
Sånebeklædning			4.000	4.000
Indtægter i alt	17.104	18.604	24.000	24.000
Omkostninger:				
Møder	0	0	1.500	1.500
Deltagelse i dyrskuer	0	1.238	3.000	3.000
Såne-bladet (inkl. porto)	4.554	5.841	7.000	7.000
Generalforsamling	0	3.051	5.000	5.000
Markedsføring	0	0	1.400	1.400
Domæne (www.saane.dk)	600	0	200	200
Medlemsarrangement	0	0	3.000	3.000
Sånebeklædning	0	0	4.000	4.000
Omkostninger i alt	5.154	10.130	25.100	25.100
Resultat:	11.950	8.474	-1.100	-1.100

Balance 30/6-22:	
Aktiver:	Passiver:
Danske Bank	Egenkapital primo
Kasse	Årets resultat
	Sånenyt 1/2022:
	Egenkapital ultimo
Aktiver i alt	Passiver i alt

Dato: 2. august 2022

Allan Christensen
Kasserer

Anders Pettersson
Revisor

Kommentarer til årsregnskab og budget

af Allan Christensen

Såneforeningens regnskabsperiode går fra 1. juli i et år til 30. juni næste år. Det regnskab, som generalforsamlingen skal tage stilling til, er derfor regnskabet for perioden 1. juli 2021 til 30. juni 2022. Herudover skal der tages stilling til budget, herunder kontingent, for perioden 1. juli 2023 til 30. juni 2024.

Tabellen med regnskab og budget indeholder fire søjler med tal. Den første er regnskabet for forrige år (2020/2021), som blev godkendt på sidste års generalforsamling, og er medtaget for at have noget at sammenligne med. Den anden søjle er det regnskab, der skal godkendes (2021/22). Den tredje er budgettet for regnskabsåret 2021/22, som er det, bestyrelsen har administreret ud fra. Den fjerde og sidste søjle er det budget, generalforsamlingen skal tage stilling til.

Regnskab 2021/22

Indtægterne har primært bestået af medlemmernes kontingenter. 44 enkeltmedlemmer har hver betalt 300,- kr. og 12 dobbelt medlemmer har hver betalt 450,- kr., i alt en kontingentindtægt på **18.600 kr.** Udover disse 68 medlemmer har foreningen haft 17 nye medlemmer, som er kontingentfrie det første år. I alt

havde foreningen altså 85 medlemmer den 30. juni 2022. Udover kontingentet har foreningen haft en renteindtægt på 4 kr. Vores bankkonto har været forrentet med 0,01% om året. I alt en indtægt på **18.604 kr.** i 2021/22.

Omkostningerne har været påvirket af Corona-situationen, men i foråret 2022 kom Mette Marie Lungholt med på Fynske Dyrskue og Landsskuet. Udgift på **1.238 kr.** Der er udsendt 3 Sånenyt. Udgiften hertil på **5.841 kr.** fordeler sig til trykning (2.648 kr.) og porto (3.192 kr.). Sidste års generalforsamling kostede **3.051 kr.** I alt har der været omkostninger på **10.130 kr.** i 2021/22.

Når omkostningerne trækkes fra indtægterne, så får vi et resultat (overskud) i 2021/22 på **8.474 kr.**

Balancen for den 30. juni 2022 viser, at vores aktiver udgør **60.670 kr.**, hvoraf de **60.423** var i banken og **247 kr.** var i kassen. Passiverne viser en egenkapital på **51.320 kr.** og en udestående betaling for trykning af Sånenyt 1/2022 på **876 kr.**

Budgettet for 2023/24

Budgettet forudsætter et uændret kontingent på 300 kr. for almindeligt medlemskab og 450 kr. for dobbelt medlemmer, typisk ægtepar. Der er budgetteret med en lille medlemsfremgang og givet mulighed for køb og salg af Sånebeklædning. På omkostningssiden er der afsat midler til de sædvanlige poster. Resultatet er et lille **underskud på 1.100 kr.**



Foto: Vibeke Bille Rasmussen

En Islændings rejse i Såneland! Af Anders Bjarnason Jensen



Da min kone og jeg købte en gård med 5,8 hektarer, kom den med en lille gruppe Såne får. Desværre var de ikke ordentligt behandlet i systemet og manglede blandt andet m³ status og korrekt registrering m.m. Derfor endte det med at jeg måtte få en ny flok får. Man kunne være fristet til at tro at jeg som Islænder ville gå efter nogle Islandske får, men min umiddelbare viden om islandske dyr fortalte mig at de er tilpasset et liv, hvor der kun er en meget kort sommer og græsset har et noget lavere energiindhold end her i det danske. Som barn havde jeg også været en del på landet om sommeren i Island hvor min kone og jeg kommer fra. Derfor havde jeg haft lidt med de Islandske får at gøre og glemmer ikke

læmmeperioderne hvor bondemanden jeg var hos, stort set ikke fik sovet fordi han vågede over sine får. Noget der ville være svært for mig at kopiere, da jeg til dagligt er gymnasielærer og derfor både skal bruge søvn om natten og er væk hjemmefra en stor del af dagen.

Jeg havde læst lidt om racen på nettet og var ret glad for hvor hårdføre Sånerne er, i forhold til læmning m.m. og da det er kødet jeg er interesseret i, var gourmet i

logoet tillokkende. Dertil var jeg også interesseret i at have dyr som kunne græsse mine græsarealer så de ikke ville vokse til.

Så i august 2021 fik jeg en lille flok på 5 moderfår, et gimmerlam samt min vædder Igor. Disse var til forskel fra den flok jeg arvede med huset, mere tamme og efter jeg begyndte at give dem lidt rugbrød, kommer de løbende, hver gang de ser mig. Som den naturtosse jeg er, har



jeg ladet Igor gå sammen med flokken hele året, hvilket jeg føler er den mest naturlige adfærd. Jeg glemmer aldrig vædderne på gården der gik inde i en lille boks det meste af året på gården, mens alle andre får og lam var frie i det Islandske højland.

At have egne får har været en interessant, men også en stejl indlæringskurve. Særlig Igor har været en kilde til ny viden og frustration, fordi han ikke rigtig kan bestemme sig for hvilken rolle han vil have i forhold til mig. På den ene side vil han gerne kæles, håndfordres og følger mig som en anden hund. På den anden side vil han også gerne markere at han er markens hersker og fårene er hans og hans alene, hvorfor jeg aldrig rigtig vender ryggen til ham. Det har betydet at jeg ofte har måttet sætte ham på bagenden og forklare ham at jeg bestemmer, hvilket ikke altid er lige sjovt.

Jeg har desværre også lært hvorfor det er vigtigt at man hver dag kommer ud til sine får, efter at jeg mistede et moderfår, efter at have været væk en enkelt weekend. Ikke grundet vand- eller madmangel men fordi hun endte på ryggen og kunne ikke stå op igen, hvorfor hendes mave svulmede op.

Af mere hyggelige oplevelser så har vi i år fået lam, mange lam. De nu 6 moderfår havde fået 9 lam i mellem sig, begyndende med 2 lam læmmede den

24. februar. Men det var kun 5 af fårene der havde fået lam og den sidste fører hun var uden lam. Om hun havde mistet dem i løbet af vinteren eller ej ved jeg ikke, men pludselig Sankt Hans aften, havde vi fået to nye lam, hvilket bragte os op på 11 lam for i år. Om de sidste to lam skal slagtes sammen med de andre ved jeg ikke, men det må tiden og størrelsen på dem her til efteråret afgøre.

Jeg har været glad for at kunne spørge jer inde på vores facebook side, når jeg har haft brug for gode råd, men jeg ville nok allerhelst have haft en mentor i nærområdet man kunne gå til. Så man havde haft en fast at gå til og så man i mindre grad selv skal lære af sine fejl. Det kan være at systemet allerede kører, men i så fald er jeg ikke faldet over det. Særligt har det været langhåret at få registreringssystemet på webdyr til at fungere, at lære sig selv at klippe får og at finde ud af hvad man gør med døde dyr. Dertil er der sikkert en del viden jeg ikke ved at jeg ikke ved. Som f.eks. hvilke lam der er gode at avle videre på og hvordan man indgår bedst i avlsarbejdet på tværs af besætninger. Om Igor skal videre til en anden besætning eller til slagteren.



Kintraks

Af Anette Fjordvang

Kintraks er et relativt simpelt dyreregistreringssystem, som kan være nyttigt at bruge, når man avler får. Programmet kan bruges til at holde styr på oplysninger om det enkelte dyr i ens besætning, både i forhold til afkom, stamtavler, sygdom og notater.

Jeg bruger primært Kintraks i forbindelse med at udregne mine fårs indavlskvotient og til at tjekke hvilke væddere, der passer til de forskellige får i forhold til indavl. På de stamtavler vi har adgang til ved at bruge Webdyr Plus, kan man kun se 3 generationer bagud på dyrene. I Kintraks kan man få udregnet indavlskvotienten op til 10 generationer bagud og få vist hvordan de forskellige får er relateret.

Kintraks er tilgængelig til alle Windows-, Mac- og Linux Desktop-

systemer. Det koster et mindre engangsbeløb at bruge Kintraks, hvis man har mere end 100 dyr, ellers er det gratis.

Mette Marie Lungholt har tastet langt over 1000 såner ind i Kintraks og tilbød på generalforsamlingen i 2014 at dele denne fil med alle som havde interesse i at få den. Og på et tidspunkt fik jeg den og har siden tastet flere såner ind. Jeg har fundet oplysninger om dyrene på: avlstal.seges.dk

Min drøm er at dele denne fil med alle medlemmer af såneforeningen og på sigt få tastet alle enkeltdyrsregistrerede såner ind med M3. Men det kræver nok, at der mindst er 1 mere, der melder sig til frivilligt at ville taste.

Bondegaards Bom

Af Louise Bondegaard Jørgensen



Jeg havde gået og tænkt på et par opskrifter til bladet og en dag snakkede jeg om mad med en af mine borgere i hjemmeplejen. Jeg husker ikke helt hvordan den startede men den endte ved brunkål. Hun fortalt at hendes mor havde lavet noget hun kaldte Bom, en farsbolle lagt ned i brunkålen. Det lød jo for spændende, det har jeg aldrig hørt om før.

Jeg tænker lidt over den der Bom og gør forsøget. Dagen efter kogeeksperimentet har jeg en elev med rundt op arbejde. Ved førnævnte borger fortæl-

ler jeg om at jeg havde lavet en gang Bom og så siger eleven at det havde hun ofte fået som barn.

Det er da lidt for sjovt. Min borger vidste ikke hvor hendes mor havde opskriften/traditionen fra. Men min elev kommer fra "kanten" af Sønderjylland. Hvis nogen derude kender denne måde at servere brunkål på kunne det da være lidt sjovt at høre om det.

Her kommer mit bud på Bom. Vi kan kalde den Bondegaards Bom.

Brunkål:

75 g. smør.

4-5 spsk. honning.

salt og peber.

1 mellemstort hvidkål (ca 1600 g.).

4 løg.

Farsbolle:

500 g. hakket lam eller fårekød.

salt.

Peber.

1 løg i fine tern.

2 æg.

2 dl. mel eller havregryn.

lidt mælk.

Start med brunkålen:

Snit kålen i fine tynde strimler.

Smelt smør og honning og lad det boble op og karamelisere lidt. Kom et par håndfulde kål i og rør godt rundt og lade det brune, så tilsættes lidt mere kål og så fremdeles til al kålen er i gryden. Tilsæt salt og peber og evt lidt vand, jeg havde ikke brug for vand, og

lad kålen simre en halv times tid.

Imens røres farsen sammen. En helt klassisk fars ligesom din familietradition plejer at gøre. Der er aldrig noget så godt som mors eller fars frikadeller.:

Lad farsen hvile til hvidkålen har kogt en halv time tre kvarter, alt efter hvidkålen. Sommerhvidkål skal ikke have helt så længe som vinterhvidkål.

Så er det tiden til at få farsen i gryden. Tag ca. halvdelen af kålen op af gryden og lav en lille fordybning i kålen i gryden. Form farsen til en oval bolle og læg den ned i kålen og læg resten af kålen omkring/over farsbollen.

Tjek om der evt. skal tilsættes lidt vand på dette tidspunkt, der skal bare være 3-4 cm. fra bunden af gryden. Så skal farsbollen og kålen bare simre 45-50 min. indtil farsbollen er kogt færdig.

Som ved min borgers version kan væden jævnes og så servere kartofler til.

Der er også klassikeren med rugbrød, rødbeder og sennep.

Bestyrelsen

Mette Marie Lungholt

Formand / Avlsudvalg

Tlf. 22 42 63 52 e-mail: spjaette@gmail.com

Anette Fjordvang

Næstformand/Redaktør

Tlf. 21 67 17 81 e-mail: anettefjordvang@gmail.com

Allan Christensen

Kasserer

Tlf. 40 15 31 80 e-mail: acstavnholt@gmail.com

Vibeke Bille Rasmussen

Sekretær/Avlsudvalg

Tlf. 50 57 68 03 e-mail: vibekebille@gmail.com

Hans Klindt

Tlf. 22 96 21 53 e-mail: klindt.hans@gmail.com

Gitte Blak Lisby

Suppleant

Tlf. 23 37 19 90 e-mail: gittelisby@live.com

Avlsudvalget

Mette Marie Lungholt tlf 22 42 63 52 e-mail: spjaette@gmail.com

Vibeke Bille Rasmussen tlf. 50 57 68 03 e-mail: vibekebille@gmail.com

Webmaster

Mette Lund tlf. 42 18-80 27 e-mail: pop2706@hotmail.com

Forsidefotoet samt fotoet på side 2 er taget af Anette Fjordvang

Fotoet på side 9 er taget af Vibeke Bille Rasmussen

Fotoerne på side 10 og 11 er taget af Anders Bjarnason Jensen

Fotoet side 13 er taget af Laura Fjordvang

Fotoet side 14 er taget af Louise Bondegaard Jørgensen